

บทที่ 3

การจัดสาร

ในการสื่อสารด้วยโปสเตอร์ เมื่อผู้ส่งสารกำหนดเนื้อหาสารและรหัสสารตามวัตถุประสงค์แล้ว ต้องมีการจัดเตรียมสารโดยเฉพาะส่วนที่เป็นสารของพาดหัวโปสเตอร์ ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของโปสเตอร์ ให้เป็นที่น่าสนใจและต้องนำเสนอสาระเพื่อจูงใจและโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ด้วย

พาดหัวโปสเตอร์ของกระทรวงสาธารณสุข มีการจัดเตรียมสารที่น่าสนใจในหลายลักษณะ เช่น การเสนอให้เห็นผลดีหรือผลเสียของพฤติกรรม การจัดลำดับเนื้อหาสารให้เข้าใจง่าย การจัดรูปแบบในการนำเสนอสารที่น่าสนใจ และการใช้จุดเร้าใจในสาร เป็นต้น ในบทนี้ผู้ศึกษาจะวิเคราะห์การจัดสารในพาดหัวโปสเตอร์ใน 2 ประเด็น คือ รูปแบบการนำเสนอสาร และการกำหนดจุดเร้าใจในสาร เพื่อให้เข้าใจถึงกลวิธีการสื่อสาร โดยการเลือกศึกษารูปแบบของภาษาที่มีลักษณะเด่น ดึงดูดความสนใจ น่าอ่าน จดจำได้ง่าย และการนำหลักจิตวิทยามาใช้ในการโน้มน้าวใจผู้รับสาร

รูปแบบการนำเสนอสารในพาดหัวโปสเตอร์

รูปแบบการนำเสนอสารในพาดหัวโปสเตอร์ หมายถึง วิธีการที่ผู้ส่งสารใช้ในการนำเสนอข้อมูลต่อผู้รับสาร ซึ่งต้องกระทำให้น่าสนใจ ด้วยการเลือกใช้ภาษาที่มีลักษณะเด่น ดึงดูดความสนใจ น่าอ่าน จดจำได้ง่าย และชวนประทับใจ (บุษบา สุธีธร , 2530 : 443) การศึกษาพบว่าพาดหัวโปสเตอร์ของกระทรวงสาธารณสุข มีรูปแบบการนำเสนอสาร 6 ลักษณะ คือ 1) แบบแนะนำ 2) แบบกำหนดประเด็นหรือเจาะจงกลุ่มเป้าหมาย 3) แบบคำขวัญ 4) แบบตั้งคำถาม 5) แบบออกคำสั่ง และ 6) แบบขอร้อง

1) พาดหัวแบบแนะนำ คือ พาดหัวโปสเตอร์ ที่มีเนื้อหาในลักษณะแนะนำหรือเสนอแนะให้ผู้รับสารกระทำหรือแก้ไขพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้รับสาร หรือทำให้ผู้รับสารมีสุขภาพดี ดังตัวอย่างพาดหัวโปสเตอร์ ต่อไปนี้

ดูขยวงอนามัย บ้องกันภัยโรคเอดส์

(กรมควบคุมโรคติดต่อ)

พาดหัวโปสเตอร์นี้ เสนอแนะวิธีป้องกันโรคเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์ ว่าการใช้ถุงยางอนามัยจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะสามารถป้องกันโรคเอดส์ได้ เพราะการใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ นอกจากจะป้องกันโรคที่ติดต่อจากการมีเพศสัมพันธ์หลายๆโรค อาทิ โรคหนองใน โรคซิฟิลิส เป็นต้น ยังเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดความเสี่ยงในการเป็นโรคเอดส์ได้ด้วย ดังนั้นการเสนอแนะให้กลุ่มที่เสี่ยงรู้ถึงวิธีการป้องกัน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ที่กำลังแพร่ระบาดอยู่ในขณะนี้

อุบัติเหตุจากรถเป็นสาเหตุการตายอันดับหนึ่งของอุบัติเหตุทั้งหมด แต่ละปีมีจำนวนผู้บาดเจ็บจากการประสบอุบัติเหตุจากรถเป็นจำนวนมาก การเสนอแนะให้ผู้ขับขี่รถยนต์ใช้อุปกรณ์เพื่อลดความรุนแรงเมื่อประสบอุบัติเหตุ จะช่วยลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เข็มขัดนิรภัย คาดไว้ปลอดภัยกว่า

(กรมการแพทย์)

ตัวอย่างพาดหัวโปสเตอร์นี้ เสนอแนะวิธีการใช้อุปกรณ์เพื่อลดความรุนแรงจากการบาดเจ็บที่เกิดจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ โดยแนะนำผู้ขับขี่หรือผู้โดยสารว่า ต้องคาดเข็มขัดนิรภัยทุกครั้ง เมื่อต้องใช้พาหนะสัญจรบนท้องถนน เพราะเข็มขัดนิรภัยจะช่วยรั้งตัวผู้ที่คาดเข็มขัดไว้ให้ติดกับพนักเก้าอี้ ไม่ให้ถูกกระแทกหรือถูกเหวี่ยงออกไปนอกรถขณะประสบอุบัติเหตุ

ในปี 2544 รัฐบาลได้เริ่มดำเนินงานปฏิรูประบบด้านสุขภาพ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการส่งเสริมให้มีสุขภาพดีมากกว่าการซ่อมสุขภาพหรือการรักษาพยาบาล กระทรวงสาธารณสุขจึงได้นำเสนอประเด็นความสำคัญเกี่ยวกับการมีสุขภาพดี ให้เป็นที่สนใจของสังคมผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งสื่อโปสเตอร์ ดังพาดหัวนี้

สุขภาพเหนือสิ่งอื่นใด

(สำนักงานโครงการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข)

พาดหัวโปสเตอร์นี้ ได้นำเสนอความสำคัญของสุขภาพว่า การมีสุขภาพดีเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดกว่าทรัพย์สินอื่นใด โดยนำเสนอในรูปแบบของการแนะนำ ถึงการดูแลสุขภาพของตนเองให้มีสุขภาพดีอย่างสม่ำเสมอก็จะทำให้ชีวิตด้านอื่นๆดีตามไปด้วย

โรคติดต่อ เป็นโรคที่สามารถติดต่อจากสัตว์ คน หรือแหล่งโรค มาสู่คนได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้ผู้ที่เจ็บป่วยต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาและเสียเวลาเป็นอัตรานาน โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อ

โรคหนึ่งที่มีมักจะมีการแพร่ระบาดในฤดูร้อนของทุกปี โดยมีสุนัขเป็นพาหะนำโรค กระทรวงสาธารณสุข จึงได้มีการรณรงค์ให้มีการควบคุมและป้องกันโรค ดังพาดหัวโปสเตอร์ต่อไปนี้

โรคพิษสุนัขบ้า ป้องกันได้

(กรมควบคุมโรคติดต่อ)

สืบเนื่องจากพาดหัวโปสเตอร์ รายละเอียดเนื้อหาของโปสเตอร์ได้เสนอแนะว่า โรคพิษสุนัขบ้า สามารถป้องกันได้ อาจจะเป็นการป้องกันทางตรงคือการไม่ให้สุนัขบ้ากัดตนเอง หรือการป้องกันทางอ้อม โดยแนะนำให้ควบคุมสัตว์เลี้ยงนำโรคคือไม่ปล่อยให้สุนัขออกมาเล่นพานในที่สาธารณะ การนำสุนัขไปรับวัคซีนป้องกันโรคตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ จะทำให้สามารถป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าได้

การแนะนำให้ผู้บริโภคเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานก็เป็นอีกภารกิจหนึ่งที่ สำคัญของคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) โดยสื่อหนึ่งที่นิยมใช้คือ สื่อโปสเตอร์ เนื่องจากสามารถสื่อสาร ข้อมูลได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่ายและตรงไปตรงมา ทำให้ให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์สูงสุด ดังพาดหัว โปสเตอร์ ต่อไปนี้

ซื้อเครื่องสำอางต้องดูฉลาก

(คณะกรรมการอาหารและยา)

การสูบบุหรี่ เป็นพฤติกรรมกาเสพติดที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในสังคม ผู้ที่เสพจะมี อาการติดยุหรือต้องเสพยาทุกวันจนยากที่จะเลิกได้ ทั้ง ๆ ที่ทราบว่าบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ดังนั้นการ นำภาพและคำกล่าวของหลวงพ่อบุณ ปรสิฐโท พระภิกษุผู้มีชื่อเสียงและเป็นที่เคารพของคนในสังคม มาใช้ในพาดหัวโปสเตอร์ เพื่อแนะนำ ชักชวน หรือรณรงค์ให้ผู้ที่กำลังสูบบุหรี่ ซึ่งเป็นพุทธศาสนิกชนที่ เคารพนับถือหลวงพ่อบุณ นำคำกล่าวนี้นไปปฏิบัติตาม นั่นคือ เลิกสูบบุหรี่ตามวัตถุประสงค์ของผู้สังสาร ดังพาดหัวโปสเตอร์นี้

“ ฤเลิกบุหรี่แล้ว ”

(กรมการแพทย์)

2. แบบคำขวัญ เป็นพาดหัวโปสเตอร์ที่ใช้ภาษาแบบเล่นคำสัมผัสหรือใช้คำคล้องจอง ให้เกิดความ ไพเราะ จดจำได้ง่าย ตัวอย่างเช่น

รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้าน ยาเสพติด

(กรมการแพทย์)

รูปแบบการนำเสนอในพาดหัวนี้ เป็นแบบคำขวัญสัมผัสพยัญชนะเสียง /ต/ ในคำว่า "ต้าน" และ "ติด" และสัมผัสสระ ในคำว่า "หลง" "หวัง" และ "หลาน" ทำให้เกิดความไพเราะ คล้องจอง น่าสนใจและจดจำได้ง่าย เพื่อสื่อความหมายให้ประชาชนทุกคนร่วมกันเป็นพลังต่อต้านการแพร่ระบาดของยาเสพติด เพื่ออนาคตของบุตรหลานและเพื่อน้อมถวายแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประมุขของประเทศ

ไอเกิน 3 อาทิตย์ มีสิทธิ์เป็นวัณโรค

(กรมควบคุมโรคติดต่อ)

พาดหัวโปสเตอร์นี้ ผู้ส่งสารได้ใช้สัมผัสสระ ใน คำว่า "(อา)ทิตย์" และ "สิทธิ์" เพื่อทำให้เกิดเสียงคล้องจอง ไพเราะ ทำให้ผู้รับสารจดจำพาดหัวโปสเตอร์นี้ได้ง่าย เพื่อสื่อความหมายถึงการสังเกตลักษณะอาการไอที่ผิดปกติติดต่อกันนานถึง 3 อาทิตย์ ที่อาจนำไปสู่การเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังได้

ผู้ป่วยทางจิต อย่าคิดผิดใจ

ควรมีน้ำใจ ห่วงใย เยียวยา

(กรมสุขภาพจิต)

พาดหัวโปสเตอร์นี้ ผู้ส่งสารสร้างความสนใจ โดยนำเสนอสารแบบใช้คำขวัญที่มีสัมผัสเสียงสระ 2 เสียง คือ สัมผัสเสียงสระ /อิ/ ในคำว่า "จิต" กับ "ติด" และสัมผัสเสียงสระ /อ/ ในคำว่า "ใจ" กับ "ใย" ในขณะที่เดียวกันก็ใช้สัมผัสเสียงพยัญชนะ คือเสียงพยัญชนะ /ย/ ในคำว่า "ใย", "เยียว" และ "ยา" ทำให้เกิดเสียงที่ไพเราะ คล้องจองกัน ช่วยให้จดจำได้ง่าย เพื่อสื่อความหมายเชิญชวนให้สังคมมีน้ำใจช่วยเหลือผู้ป่วยทางจิตที่กำลังต้องการความช่วยเหลือจากสังคมอยู่

สับขาด्यानคนจะหมดไป หากมีวหลงไหลในสุรา

(กรมการแพทย์)

พาดหัวโปสเตอร์นี้ ผู้ส่งสารสร้างความสนใจ โดยนำเสนอสารแบบใช้คำขวัญที่มีสัมผัสเสียงสระ คือ สัมผัสเสียงสระ /อ/ ในคำว่า "ไป" "ไหล" และ "ไฉ" และสัมผัสพยัญชนะ /ล/ ในคำว่า "หลง" กับ "ไหล" ทำให้เกิดเสียงที่ไพเราะ คล้องจองกัน ช่วยให้จดจำได้ง่าย เพื่อสื่อความหมายให้เห็นถึงผลเสียของการดื่มสุราที่มีต่อสุขภาพ ทำให้ผู้ที่ดื่มไม่สามารถควบคุมสติสัมปชัญญะได้ เป็นการกระตุ้นเตือนให้กลุ่มเป้าหมายคือผู้ที่กำลังดื่มสุรา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการลด ละ เลิกพฤติกรรมการดื่มสุรา

3. พาดหัวแบบกำหนดประเด็นหรือเจาะจงกลุ่มเป้าหมาย คือ พาดหัวที่เรียกร้องความสนใจจากผู้รับสารโดยการกำหนดประเด็นหรือเจาะจงกลุ่มเป้าหมายให้มีพฤติกรรมสุขภาพตามที่ผู้ส่งสารเสนอแนะ

ในภาวะที่ประเทศกำลังประสบกับปัญหายาเสพติด และมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดไปทุกแห่งหน การสนับสนุนให้สถาบันพื้นฐานของสังคมที่อยู่ใกล้ชิดกับเยาวชน คือสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันสังคม ที่มีส่วนสำคัญในการอบรม สั่งสอน และหล่อหลอมเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีมีคุณภาพปลอดจากยาเสพติด เป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่กระทรวงสาธารณสุขนำมาใช้ ดังตัวอย่าง พาดหัวโปสเตอร์ต่อไปนี้

ครอบครัวปลอดยาเสพติด

(กรมการแพทย์)

โรงเรียนปลอดยาเสพติด

(กรมการแพทย์)

ชุมชนปลอดยาเสพติด

(กรมการแพทย์)

จะเห็นได้ว่าพาดหัวทั้ง 3 ตัวอย่างเป็นแบบกำหนดประเด็นหรือเจาะจงกลุ่มเป้าหมาย คือ ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุขยังได้นำพาดหัวแบบกำหนดประเด็นหรือเจาะจงกลุ่มเป้าหมาย มาใช้ในการรณรงค์ให้กลุ่มสตรีที่นิยมสูบบุหรี่ ได้ตระหนักถึงอันตรายของบุหรี่ที่มีต่อสุขภาพ โดยเฉพาะบริเวณใบหน้าที่ทำให้ดูแก่กว่าวัยที่เป็นจริง เพื่อกระตุ้นเตือนให้กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นเพศที่รักความสวยงาม ได้เกิดพฤติกรรม ลด ละ เลิกการสูบบุหรี่ ดังพาดหัวโปสเตอร์นี้

แก่ก่อนวัย

(กรมการแพทย์)

อาหารเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิต กรมอนามัยจึงได้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของอาหารแต่ละหมู่ ผ่านสื่อโปสเตอร์ ดังพาดหัวโปสเตอร์นี้

อาหารหลัก 5 หมู่

(กรมอนามัย)

พาดหัวโปสเตอร์นี้ ผู้ส่งสารได้ใช้รูปแบบการกำหนดประเด็นเกี่ยวกับลักษณะของอาหารชนิดต่าง ๆ ที่มีคุณค่าประโยชน์ต่อร่างกาย โดยเน้นถึงความสำคัญในการจำแนกอาหารออกเป็น

หมวดหมู่ และให้ความรู้ว่าอาหารทุกหมู่มีความสำคัญต่อการทำงานของร่างกาย ดังนั้นในแต่ละวัน ควรเลือกรับประทานให้ครบทั้ง 5 หมู่ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับความต้องการของร่างกาย จึงจะทำให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีสุขภาพดี

แต่ความสำเร็จ มิตรภาพ และความตาย

(กรมการแพทย์)

พาดหัวโปสเตอร์นี้ ใช้รูปแบบการกำหนดประเด็นและกำหนดกลุ่มเป้าหมายมานำเสนอ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายคือผู้ที่กำลังดื่มสุราเห็นถึงผลเสียของการดื่มสุราในโอกาสต่าง ๆ เช่น ฉลองความสำเร็จ ดีใจที่เจอเพื่อน เมื่อผิดหวัง ต่าง ๆ เหล่านี้ อาจนำไปสู่การเสียชีวิตโดยไม่จำเป็น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงการดื่มสุราโดยไม่จำเป็น อาจนำไปสู่การสูญเสียชีวิตได้

4. พาดหัวแบบตั้งคำถาม คือ พาดหัวโปสเตอร์ที่เป็นการตั้งคำถามหรือปัญหา เพื่อให้ผู้รับสารสงสัย ต้องการค้นหาคำตอบ พาดหัวลักษณะนี้ช่วยสร้างความสนใจได้ดี แต่คำถามนั้นต้องน่าสนใจมากพอที่จะทำให้ผู้รับสารสนใจอยากทราบว่าคำตอบคืออะไร ดังตัวอย่าง

ทำไม ต้องปฏิรูประบบสุขภาพ ?

(สำนักงานโครงการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข)

รูปแบบการจัดการโดยใช้รูปแบบคำถามในการนำเสนอพาดหัวนี้ กระตุ้นให้ผู้รับสารสนใจเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเดิมที่เน้นการซ่อมสุขภาพหรือการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยมากกว่าการเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพที่ดีเพื่อป้องกันโรคต่างๆ ว่าทำไมถึงต้องมีการปฏิรูประบบสุขภาพและผลของการปฏิรูประบบสุขภาพ จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนอย่างไร เป็นการใช้คำถามที่เรียกร้องความสนใจจากผู้รับสารให้สนใจต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม ได้เป็นอย่างดี

เราจะได้อะไร จากการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ?

(สำนักงานโครงการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข)

รูปแบบการนำเสนอพาดหัวโปสเตอร์นี้ เป็นการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้น เรียกร้องให้ผู้รับสารสนใจ ต้องการจะรู้รายละเอียดเพิ่มเติมจากสารว่าประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการปฏิรูปสุขภาพมีอะไรบ้าง

นอกจากนี้ยังมีพาดหัวโปสเตอร์ ที่มีลักษณะแปลกแตกต่างจากพาดหัวโปสเตอร์อื่น ๆ คือ แทนที่จะใช้ข้อความขนาดสั้นเป็นพาดหัวเพื่อดึงดูดความสนใจแล้วตามด้วยส่วนเนื้อหา แต่กลับใช้ข้อความขนาดสั้นที่มีลักษณะเหมือนพาดหัวหลาย ๆ พาดหัวเรียงซ้อนกันเป็นคำถามหลาย ๆ คำถาม

แทนองค์ประกอบส่วนอื่น ๆ ของโปสเตอร์ได้อย่างน่าสนใจ เพื่อเพิ่มน้ำหนัก และความหนักแน่นในการสื่อความหมาย ทำให้ผู้รับสารสนใจในพาดหัวโปสเตอร์ คือ

สู้บ แล้ว ได้อะไรขึ้นมา..(เพื่อนถาม)

ทำไม ชาติเรียนอยู่เรื่อย..(ครูถาม)

เมื่อไหร่ จะกลับบ้านซะที...(แม่ถาม)

ไม่ห่วงสุขภาพ หรือไง...(แฟนถาม)

?

ยังมีคนห่วงใยคุณ แล้วคุณล่ะ ?

(กรมการแพทย์)

พาดหัวโปสเตอร์นี้ได้นำคำถามของเพื่อน ครู แม่ และคนรัก ซึ่งรักและห่วงใยผู้ที่กำลังติดยาเสพติด และสรุปด้วยคำถามสุดท้ายที่กระตุ้นให้ผู้ที่กำลังเสพยาเสพติดได้ตระหนักถึงความรักและห่วงใยในตนเอง ด้วยการให้ความสำคัญกับการเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา เพื่อกลับไปเป็นคนดีของสังคมและเป็นที่ยรักของคนรอบข้าง

5.พาดหัวแบบออกคำสั่ง คือ พาดหัวโปสเตอร์ที่ใช้ภาษาในลักษณะสั่งหรือห้ามปรามผู้รับสารให้ปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะได้รับผลตอบแทนในทางที่ดี ดังตัวอย่าง

อย่าตกเป็นเหยื่อ ของใคร

(กรมการแพทย์)

รูปแบบการนำเสนอสารที่ปรากฏในพาดหัวนี้ เป็นการห้ามปรามให้ผู้รับสาร คือกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ในวัยอยากรู้ อยากรลอง ได้ระมัดระวังตนเอง ไม่หลงเชื่อ บุคคลที่อาจชักจูงให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกาเสพยาเสพติด เพราะหากได้ลองเสพยาเสพติดแล้วยากที่จะเลิกเสพได้

ในขณะที่มีการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกอย่างรุนแรง การรณรงค์ให้เห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือกันหยุดยั้งการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออก จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ดังตัวอย่าง

หยุด การแพร่กระจายโรคไข้เลือดออก

(กรมควบคุมโรคติดต่อ)

จากพาดหัวโปสเตอร์ข้างต้น ใช้ลักษณะของคำสั่งให้ผู้รับสารคือประชาชนทุกคน หยุดการแพร่กระจายโรคไข้เลือดออก นั่นคือการร่วมมือกันป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ด้วยการทำลายแหล่ง

เพราะพันธุ์ยูงลายพาหะของโรค ค่อนข้างจริงจังและต่อเนื่องจากทุกภาคส่วนของสังคม จะมีผลให้การแพร่กระจายหรือการระบาดของโรคใช้เลือดออกลดลง

ในปัจจุบันได้มีผู้ผลิตน้ำดื่มสำหรับบริโภคนอกมาจำหน่ายเป็นจำนวนมาก ผู้ประกอบการบางรายอาจผลิตอย่างไม่ได้มาตรฐาน มีเชื้อโรคและสิ่งแปลกปลอมปนมากับน้ำดื่ม การเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องให้กับประชาชนในการเลือกบริโภค จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ดังตัวอย่างพาดหัวโปสเตอร์นี้

อย่า มองแค่ความใส ต้องมั่นใจว่ามี อย.

(คณะกรรมการอาหารและยา)

รูปแบบการนำเสนอที่ปรากฏในพาดหัวนี้เป็นการห้ามปรามเชิงแนะนำ เพื่อกระตุ้นเตือนให้ผู้บริโภคตรวจสอบคุณภาพของน้ำดื่ม ด้วยการชี้ให้เห็นว่าอย่าตัดสินความสะอาดของน้ำที่จะซื้อบริโภคเพียงแค่ความใสของน้ำเท่านั้น ควรสังเกตฉลากรับรองคุณภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบเสียก่อน จึงจะมั่นใจได้ว่าเป็นน้ำดื่มที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย

6. พาดหัวแบบขอร้อง คือพาดหัวโปสเตอร์ที่มีเนื้อหาในลักษณะของการวิงวอนขอร้อง ขอความเห็นใจจากผู้รับสารให้ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังตัวอย่าง

โปรดรู้ไว้ว่า ทุกครั้งที่ลูกเสพยา(บ้า) แม่เสียใจแทบบ้า

(กรมการแพทย์)

รูปแบบการนำเสนอแบบวิงวอนขอร้องขอความเห็นใจในตัวอย่างนี้เป็นการวิงวอนแกมขอร้องของแม่ต่อลูก ด้วยการบอกกล่าวให้ลูกรู้ว่า ผู้เป็นแม่มีแต่ความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส จนแทบจะกลายเป็นคนวิกลจริตเมื่อรู้ว่าลูกเสพยาเสพติด เพื่อให้ลูกตระหนักถึงความรักและเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ให้เขาร้องขอความช่วยเหลือ อีกนานแต่ไหน

เราถึงจะตัดสินใจช่วยเหลือพวกเขา

(กรมการแพทย์)

รูปแบบการจัดสารในตัวอย่างนี้ เป็นการขอร้อง ขอความเห็นใจจากประชาชนทั่วไปและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ติดยาเสพติด ให้เห็นถึงความสำคัญของการนำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้หลุดพ้นจากความทุกข์ทรมานจากการติดยาเสพติด

ให้เพิ่มต่อไป คือยารักษา ไม่ใช่ยาเสพติด

(กรมการแพทย์)

พาดหัวโปสเตอร์นี้ ผู้ส่งสารได้ใช้รูปแบบการนำเสนอสารแบบขอร้องด้วยความปรารถนาดีในตัวผู้ที่กำลังติดยาเสพติดให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาที่มีคุณภาพ โดยการเสนอแนะให้เห็นว่าการบำบัดรักษาจะมีโอกาสหายจากการติดยา ย่อมดีกว่าการทำร้ายตนเองด้วยการฉีดยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายต่อไป เพราะจะพบแต่ความสูญเสียและสิ้นหวังในชีวิต

จุดเร้าใจในสาร

กระทรวงสาธารณสุขมีภารกิจในการดำเนินงานสนับสนุนให้ประชาชนมีสุขภาพดี วิธีหนึ่งที่หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุขนิยมใช้ในการดำเนินงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เพื่อโน้มน้าวใจให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง คือการสื่อสารผ่านสื่อโปสเตอร์ เนื่องจากโปสเตอร์มีราคาถูก ใช้งานได้สะดวก สื่อความหมายได้กระจ่างชัด และเข้าใจง่าย ดังนั้นพาดหัวโปสเตอร์ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของโปสเตอร์ เพราะเป็นส่วนที่ต้องนำเสนอความคิดรวบยอดของโปสเตอร์ให้ผู้รับสารทราบ จึงต้องสามารถจูงใจและโน้มน้าวให้ผู้รับสารปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารได้

การที่พาดหัวโปสเตอร์จะสามารถจูงใจหรือโน้มน้าวใจผู้รับสารได้นั้น จุดเร้าใจในพาดหัวโปสเตอร์เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ ดังที่ พรทิพย์ สัมปัตตะวนิช (2546 :130) กล่าวว่าจุดเร้าใจในสารคือสิ่งที่ทำให้สารน่าสนใจ จูงใจหรือโน้มน้าวและผลักดันให้ผู้รับสาร มีทัศนคติ คล้อยตามและปฏิบัติตามที่ผู้ส่งสารต้องการ โดยจุดเร้าใจต้องตรงกับความต้องการพื้นฐานหรือสัญชาตญาณและความรู้สึกของผู้รับสารและจุดเร้าใจจะโน้มน้าวใจผู้รับสารได้ดียิ่งขึ้น หากสามารถเชื่อมโยงและสอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้รับสาร

ผลการศึกษาพาดหัวโปสเตอร์ของกระทรวงสาธารณสุขพบว่า มีการกำหนดจุดเร้าใจในสาร 2 ลักษณะ คือ 1) การเร้าใจทางด้วยอารมณ์ 2) การเร้าใจด้วยเหตุผล ทั้งนี้บางพาดหัวโปสเตอร์อาจเป็นเพียงการให้ข้อมูลหรือกำหนดประเด็นเท่านั้นไม่มีจุดเร้าใจในส่วนของพาดหัว แต่อาจมีจุดเร้าใจในองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ในส่วนของภาพ หรือส่วนข้อความเนื้อหาของโปสเตอร์

1. การเร้าใจด้วยอารมณ์ คือ การเชื่อมโยงความรู้สึกทางอารมณ์กับสิ่งที่ต้องการให้ผู้รับสารปฏิบัติ โดยไม่กล่าวถึงความสำคัญหรือลักษณะของสิ่งที่นำเสนอโดยตรง แต่นำสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการทางสังคมและจิตวิทยา มาจูงใจและโน้มน้าวให้ผู้รับสารปฏิบัติตามที่สารเสนอแนะ

โดยเน้นการรักษารมณและความรู้สึกของผู้รับสาร เมื่อผู้รับสารได้รับสารจะเกิดความสัมพันธ์ระหว่าง
อารมณ์กับสิ่งที่ต้องการให้ผู้รับสารปฏิบัติ (พรทิพย์ สัมปัตตะวณิช, 2546 : 134)

การศึกษาจุดเร้าใจด้านอารมณ์ในของพาดหัวโปสเตอร์ของกระทรวงสาธารณสุข จำแนกได้
ดังนี้

1.1 การเร้าใจด้วยการให้รางวัล เป็นพาดหัวโปสเตอร์ที่เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติ หากผู้รับสาร
ปฏิบัติตามที่เสนอแนะ ก็จะได้รับรางวัลเป็นสิ่งตอบแทน เช่นการมีสุขภาพดี เป็นต้น ดังตัวอย่าง

คุณไปขึ้นทะเบียน เพื่อรับบริการ

30 บาท รักษาทุกโรค แล้วหรือยัง ?

(กรมการแพทย์)

จะเห็นว่าพาดหัวโปสเตอร์นี้ ใช้จุดเร้าใจด้วยการให้รางวัล โดยเร้าให้ผู้ที่มีสิทธิในการ
รักษาพยาบาล ต้องนำหลักฐานเอกสารสำคัญไปขึ้นทะเบียนที่หน่วยงานบริการสุขภาพในพื้นที่ที่มี
ภูมิลำเนาอยู่ หากผู้รับสารปฏิบัติตามที่เสนอแนะจะได้รับรางวัล จะได้รับสิทธิในการเข้ารับบริการ
ทางการแพทย์ในราคาถูก คือ เพียงครั้งละ 30 บาทเท่านั้น

เข้มขันนรภัย คาดไว้ ปลอดภัยกว่า

(กรมการแพทย์)

พาดหัวโปสเตอร์ข้างต้น กำหนดจุดเร้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้เข็มขันนรภัย ด้วยการ
ยกเหตุและผลที่มีความสัมพันธ์กัน คือหากผู้ขับขีและผู้โดยสารรถยนต์คาดเข็มขันนรภัยทุกครั้งที่ใช้
ยานพาหนะ เมื่อประสบอุบัติเหตุเข็มขันนรภัยจะช่วยลดความรุนแรงของอันตรายที่เกิดขึ้น ต่อร่างกาย
เพราะเข็มขันนรภัยเป็นอุปกรณ์หนึ่งซึ่งช่วยลดการกระแทกกระแทกและแรงเหวี่ยง เมื่อประสบอุบัติเหตุ
หากผู้รับสารปฏิบัติได้ตามที่เสนอแนะ จะได้รับรางวัลคือความปลอดภัยมากขึ้นจากอุบัติเหตุ

โปสเตอร์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้นำจุดเร้าใจเกี่ยวกับการให้รางวัลมาใช้
เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อลดหรือผ่อนคลายความเครียดไว้ 3 ด้าน คือด้านกาย จิต
และสังคม ดังนี้

ด้านกาย เป็นการเสนอแนะวิธีการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในภาวะเครียด ด้วยการออกกำลังกาย
ซึ่งถือว่าการผ่อนคลายความเครียดที่ดีที่สุด เพราะช่วยให้กล้ามเนื้อคลายตัว ดันคอ แขน
หลัง ที่มีอาการตึงตัวจากความเครียดได้ผ่อนคลายตัว ทำให้ร่างกายสดชื่น จิตใจแจ่มใส มีชีวิตชีวา
ดังพาดหัวโปสเตอร์ ต่อไปนี้

ยืดเส้น ยืดลาย ให้คลายเครียด

(กรรมสุภาพจิต)

วิธีปฏิบัติเพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียด

การออกกำลังกาย

(กรรมสุภาพจิต)

นอกจากการผ่อนคลายความเครียดด้วยการออกกำลังกายแล้ว การพักผ่อนหย่อนใจก็เป็นอีกวิธีหนึ่งในการผ่อนคลายความเครียดที่สามารถปฏิบัติได้ง่าย ดังพาดหัวโปสเตอร์นี้

วิธีปฏิบัติเพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียด

การพักผ่อนหย่อนใจ

(กรรมสุภาพจิต)

ความเครียดที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งติดต่อกันเป็นเวลานาน นำไปสู่ภาวะสุขภาพจิตที่ไม่ดี ส่งผลกระทบต่อร่างกายรุนแรงถึงขั้นเป็นโรคได้ ดังนั้นการเสนอแนะให้ผู้รับสารกำจัดความเครียดโดยเริ่มต้นจากการกำจัดสาเหตุ การปรับจิตใจให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมได้ เช่นการปรับเปลี่ยนความคิดให้มองโลกในแง่ดี การมองผู้อื่นอย่างมีคุณค่า การมองวิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้าน ทุกแง่มุม จะทำให้สามารถหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังตัวอย่างพาดหัว ต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติเพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียด

การปรับเปลี่ยนความคิด

(กรรมสุภาพจิต)

วิธีปฏิบัติเพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียด

การแก้ปัญหอย่างถูกวิธี

(กรรมสุภาพจิต)

นอกจากนี้ การที่จะลดความเครียดได้ ต้องหมั่นปรับปรุงให้มีการมองตนเองอย่างมีคุณค่า มีจิตใจที่เข้มแข็ง อดทน โดยการเตรียมใจให้พร้อมเผชิญกับปัญหาต่างๆ ไม่ยึดติดกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดมากเกินไป การมองโลกในแง่ดี เอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น โดยมีการแบ่งเวลาให้เหมาะสม จะช่วยให้เข้าใจปัญหาและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ดังที่ปรากฏในพาดหัวโปสเตอร์ ต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติเพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียด

การสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ

(กรมสุขภาพจิต)

วิธีปฏิบัติเพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียด

การบริหารเวลา

(กรมสุขภาพจิต)

นอกจากนี้กรมสุขภาพจิต ยังนำจุดเร้าใจที่เกี่ยวข้องกับสังคมมาใช้ด้วย เพราะการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม จำเป็นต้องพบปะสังสรรค์กับบุคคลอื่นรอบข้าง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีความมั่นคงทางจิตใจ สามารถปรับตัวได้ในทุกสถานการณ์ จะทำให้มีความสุขความสบายใจ ดังพาดหัวโปสเตอร์ต่อไปนี้

วิธีปฏิบัติเพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียด

การแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสม

(กรมสุขภาพจิต)

วิธีปฏิบัติเพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียด

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน

(กรมสุขภาพจิต)

วิธีปฏิบัติเพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียด

การรู้จักยืนยันสิทธิของตน

(กรมสุขภาพจิต)

วิธีปฏิบัติเพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียด

การพูดอย่างสร้างสรรค์

(กรมสุขภาพจิต)

จากพาดหัวโปสเตอร์ทั้ง 11 พาดหัวของกรมสุขภาพจิต จะเห็นได้ว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับ วิธีปฏิบัติตนเองเมื่ออยู่ในภาวะความเครียด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อร่างกายรุนแรงถึงขั้นเป็นโรคต่าง ๆ ได้ โดยใช้จุดเร้าใจเรื่องการให้รางวัล คือ หากผู้รับสารปฏิบัติได้ตามที่สารเสนอแนะ จะได้รับรางวัลคือภาวะเครียดลดลง ทำให้ ร่างกายสดชื่น แจ่มใส มีชีวิตชีวาขึ้น

1.2 การเร้าใจด้วยความรัก คือ การนำเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก ทั้งที่เป็นความรักที่พ่อแม่มีต่อลูก ปรารถนาให้ลูกได้รับแต่สิ่งที่ดีในชีวิต ปรารถนาให้มีอันตรายหรือความรักชาติ ความรักและปรารถนาดี ทั้งในฐานะผู้ให้และผู้รับมาเชื่อมโยงกับพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้รับสารปฏิบัติ ดังตัวอย่าง

โปรดรู้ไว้ว่าทุกครั้งที่คุณเสพยา(บ้า) แม่เสียใจแทบบ้า

(กรมการแพทย์)

ผู้ส่งสารได้นำความรักในครอบครัวซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้รับสารมาเป็นจุดเร้าใจ เพื่อให้เห็นความรักความผูกพันของผู้เป็นแม่ที่มีต่อลูก ให้ผู้รับสารผู้เป็นลูกได้ตระหนักว่าหากตนกระทำความผิดไปด้วยการไปเสพยาเสพติด จะมีผลให้ผู้เป็นแม่เกิดความทุกข์อย่างใหญ่หลวง

โรคไข้เลือดออกเป็นโรคร้ายโรคหนึ่งที่มีอาการแพร่ระบาดได้อย่างรวดเร็วทุกปี ทำให้เด็ก ๆ ที่ต้องเจ็บป่วยด้วยโรคนี้ต้องเสียชีวิตไปเป็นจำนวนมาก กระทรวงสาธารณสุขจึงได้เร่งรัดและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออก ดังตัวอย่าง

อย่าให้คนที่คุณรัก ต้องจากไปเพราะโรคไข้เลือดออก

(กรมควบคุมโรคติดต่อ)

พาดหัวโปสเตอร์ดังกล่าว ได้ใช้ความรักที่พ่อแม่ผู้ปกครองมีต่อบุตรหลานอันเป็นที่รักมาเป็นจุดเร้าใจ เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญของการร่วมมือกันในการดำเนินงานป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ในบ้านเรือนและชุมชนของตนเอง ก่อนที่บุคคลอันเป็นที่รักจะเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกแล้วเสียชีวิตไป

โรคโปลิโอเป็นโรคร้ายที่ทำให้ผู้ที่เจ็บป่วยด้วยโรคนี้ ต้องประสบกับความพิการอย่างถาวรไปตลอดชีวิต ส่งผลกระทบต่อประเทศในทุกด้าน การรณรงค์ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการนำบุตรหลานมารับการหยอดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคร้ายนี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังตัวอย่าง

ทุกหยดมีความหมาย ลูกรักปลอดภัยจากโปลิโอ

(กรมควบคุมโรคติดต่อ)

ลูกรักปลอดภัย เพื่อเด็กไทยปลอดภัย

(กรมควบคุมโรคติดต่อ)

พาดหัวโปสเตอร์ดังกล่าว ได้นำจุดเร้าใจเกี่ยวกับความรักความห่วงใยของพ่อแม่ที่มีต่อบุตรหลานมาเชื่อมโยงให้เห็นประโยชน์ของการนำบุตรหลานไปรับวัคซีนโปลิโอ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ทำให้เด็กไม่เจ็บป่วยด้วยโรคโปลิโอ

ในแต่ละปีอุบัติเหตุจากการจราจร ทำให้คนไทยได้รับบาดเจ็บ พิการ และเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก การกระตุ้นเตือนให้ผู้ที่ต้องใช้พาหนะสัญจรไปมาบนท้องถนนระมัดระวังและเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังตัวอย่าง

เพื่อชีวิตและคนที่คุณรัก อย่าขับรถ ขณะมีเมา

(กรมการแพทย์)

ผู้ส่งสารได้นำเรื่องความปลอดภัยบนท้องถนนมาเชื่อมโยงกับความรักรักความห่วงใยระหว่างกันของบุคคลในครอบครัวมาเป็นจุดเร้าใจเพื่อเตือนให้ผู้ที่ต้องสัญจรไปมาบนท้องถนนได้ตระหนักว่าไม่ควรขับซึ่ยานพาหนะในขณะที่ร่างกายอยู่ในอาการมีเมาสุรา เพราะอาจนำไปสู่ความสูญเสียชีวิตของผู้ขับซึ่เองและครอบครัวอันเป็นที่รักได้

คุณพ่อครับ นี่ครับ หมวกกันน็อค

(กรมการแพทย์)

พาดหัวโปสเตอร์นี้ ใช้จุดเร้าใจคือความรักรักความห่วงใยของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อผู้เป็นพ่อว่าเมื่อขับซึ่รถจักรยานยนต์ ต้องสวมหมวกนิรภัยอุปกรณ์ที่ช่วยลดความรุนแรงจากการกระแทกบริเวณศีรษะในกรณีที่ประสบอุบัติเหตุ เป็นการกระตุ้นเตือนให้กลุ่มเป้าหมายคือผู้ที่ใช้จักรยานยนต์เป็นพาหนะได้มีพฤติกรรมการขับซึ่รถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัย

นอกจากความรักรักความผูกพันในครอบครัวแล้ว คนไทยยังถูกปลูกฝังให้มีความจงรักภักดีเทิดทูนต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ดังตัวอย่าง

รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด

(กรมการแพทย์)

ผู้ส่งสารสร้างจุดเร้าใจเกี่ยวกับความรัก ด้วยการอ้างอิงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และความรักรักความห่วงใยของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีต่อบุตรหลาน โดยเชื่อมโยงไปสู่การระดมความร่วมมือกันเพื่อเป็นพลังต่อต้านการแพร่ระบาดของยาเสพติด เพื่ออนาคตของบุตรหลานและที่สำคัญคือเพื่อน้อมถวายแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประมุขของประเทศที่ทรงห่วงใยพสกนิกร

1.3 การเร้าใจด้วยความกลัว คือการที่นำเสนอพาดหัวโปสเตอร์เกี่ยวกับผลร้ายของโรคที่อาจเกิดขึ้นกับผู้รับสาร ทำให้ให้ผู้รับสารเกิดความกลัวแล้วจึงเสนอแนะวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดโรคนั้นๆ ดังตัวอย่าง

ใช้เลือดออกเป็นแล้ว อาจถึงตาย

(กรมควบคุมโรคติดต่อ)

พาดหัวโปสเตอร์นี้ สร้างจุดเร้าใจด้วยความกลัว คือกล่าวถึงโรคใช้เลือดออกว่าเป็นโรคอันตราย ทำให้ผู้ที่เจ็บป่วยต้องเสียเลือดจากการที่เลือดออกตามอวัยวะต่าง ๆ จนทำให้ถึงแก่เสียชีวิตได้ เป็นการกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความกลัวว่าโรคใช้เลือดออกอาจเกิดขึ้นกับบุคคลใกล้ชิด จากนั้นผู้ส่งสารจึงเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อป้องกันโรคใช้เลือดออกอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ในบ้านเรือนและชุมชนของตนเอง

ใช้สมองอักเสบ โรคร้ายใกล้ตัว

(กรมควบคุมโรคติดต่อ)

จุดเร้าใจที่ปรากฏในพาดหัวโปสเตอร์ดังกล่าว เกี่ยวกับความกลัวความรุนแรงของโรคใช้สมองอักเสบ คือเป็นโรคอันตรายที่มีผลต่อสมองศูนย์รวมการควบคุมร่างกาย ผู้ที่ป่วยเป็นโรคนี้ อาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ เป็นการปลุกเร้าให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความกลัว และร่วมมือกันกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงรำคาญ ซึ่งเป็นพาหะนำเชื้อจากสัตว์ที่มีเชื้อไวรัสนี้มาสู่คน อันจะนำไปสู่การป้องกันการเกิดโรคในชุมชนได้

ยาบ้าเป็นยาเสพติดประเภทหนึ่ง ที่มีการแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางในประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย การให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของยาเสพติดประเภทนี้ จะเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายไม่เข้าไปเกี่ยวข้องหรือเสพ ดังตัวอย่าง

ยาบ้า มหันตภัยร้าย

(กรมการแพทย์)

ยาเสพติด อันตราย

(กรมการแพทย์)

พาดหัวโปสเตอร์ดังกล่าว ได้ใช้จุดเร้าใจด้วยความกลัวเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดที่มีผลกระทบต่อตัวผู้เสพเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และก่อให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหาสุขภาพ ครอบครัว เศรษฐกิจ อาชญากรรม ฯลฯ ตลอดจนกระทบต่อความมั่นคงของประเทศด้วย เพื่อกระตุ้นเตือนให้กลุ่มเป้าหมายได้ตระหนักถึงพิษภัยและความรุนแรงและไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดโดยเด็ดขาด

2. การเข้าใจด้วยเหตุผล คือ การให้ข้อมูลที่เป็นเหตุเป็นผล เป็นข้อเท็จจริง ตรงไป ตรงมา เกี่ยวกับเรื่องราว ลักษณะหรือประโยชน์และอันตรายของสิ่งที่สารถนำเสนอ มักเป็นข้อมูลเชิงวิชาการ หรือข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือ ใจได้ดี มีเหตุมีผล โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้รับสารได้ใช้ความคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร (พรทิพย์ สัมปัตตะวนิช, 2546 : 132)

จุดเข้าใจด้วยเหตุผลในพาดหัวโปสเตอร์ของกระทรวงสาธารณสุข จำแนกได้ดังนี้

2.1 การเน้นถึงความสำคัญของการส่งเสริมให้ร่างกายมีสุขภาพดี คือ การเสนอแนะ ชี้แจง แนะนำให้เห็นถึงวิธีปฏิบัติตนและความสำคัญของการมีสุขภาพที่ดีทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต เพราะการมีชีวิตที่ยืนยาวและมีสุขภาพแข็งแรงเป็นที่ปรารถนาของทุกคน ดังตัวอย่าง

สุขภาพเหนือสิ่งอื่นใด

(สำนักงานโครงการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข)

พาดหัวโปสเตอร์ข้างต้น ได้สร้างจุดเข้าใจด้วยการนำเสนอความสำคัญของสุขภาพว่า สุขภาพที่ดีเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดกว่าทรัพย์สินอื่นใด ดังนั้นการดูแลสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอก็จะทำให้ชีวิตด้านอื่น ๆ ดี ตามไปด้วย

การที่บุคคลจะมีสุขภาพที่ดีได้นั้น การออกกำลังกายก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อร่างกาย เพราะจะช่วยให้หัวใจซึ่งเป็นอวัยวะที่สำคัญในการสูบฉีดโลหิตไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทำงานได้อย่างสมดุลและเป็นปกติ ดังตัวอย่าง

กายบริหารลมปราณ เพื่อสุขภาพ(ไทเก๊ก)

(กรมสุขภาพจิต)

พาดหัวโปสเตอร์นี้ ได้สร้างจุดเข้าใจเกี่ยวกับการมีสุขภาพดี โดยการแนะนำวิธีออกกำลังกายสำหรับผู้ที่ต้องการบริหารร่างกายเพื่อให้มีสุขภาพดี ว่าจะต้องมีการทรงตัว ผีกลหายใจและฝึกสมาธิ หรือที่เรียกว่า ไทเก๊ก เพื่อให้ร่างกายเกิดความสมดุล สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

9 ประการเพื่อชีวิตสดใส วัยสูงอายุ

(กรมอนามัย)

พาดหัวโปสเตอร์ดังกล่าวจะเข้าใจให้ผู้รับสารสนใจที่จะรู้ว่า 9 ประการเพื่อชีวิตสดใสในวัยสูงอายุ อันเป็นเหตุที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดี มีวิธีการใดบ้างและคำตอบจะอยู่ในส่วนที่เป็นเนื้อหาของโปสเตอร์ คือ การออกกำลังกายเบา ๆ การรับประทานอาหารที่ย่อยง่ายมีกากใย การพักผ่อนอย่าง

พอเพียง การงดเสพยาเสพติด การฝึกฝนอบรมจิตใจด้วยหลักปฏิบัติทางศาสนาสมาธิ และการตรวจสุขภาพเป็นประจำ

2.2 การชี้ให้เห็นถึงความรุนแรงของโรคที่มีผลต่อสุขภาพ คือ การให้ข้อมูลอย่างมีเหตุมีผลถูกต้องตามหลักวิชาการเกี่ยวกับอันตรายของโรคที่มีต่อสุขภาพ เพื่อจูงใจและโน้มน้าวให้ผู้รับสารมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคที่สามารถป้องกันได้ ดังตัวอย่าง

การติดยาเป็นโรคทางสมอง

(กรมการแพทย์)

พาดหัวโปสเตอร์ดังกล่าว ระวังผู้รับสารโดยใช้เหตุผลที่เป็นจริงตามหลักวิชาการทางการแพทย์เกี่ยวกับความรุนแรงของยาเสพติดที่มีผลต่อสุขภาพ ว่าเมื่อเสพยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายสารเสพติดจะออกฤทธิ์ต่อสมอง ซึ่งเป็นอวัยวะที่สำคัญที่สุดของร่างกาย โดยทำลายเนื้อสมอง ทำให้ความคิด ความจำ การควบคุมสติสัมปชัญญะลดลง ก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพอย่างรุนแรง

บุหรี่ยาเสพติดประเภทหนึ่งที่ทำให้ผู้เสพจำนวนมากเสียชีวิตก่อนวัยอันสมควร เนื่องจากสารพิษในควันบุหรี่ไปทำลายอวัยวะในระบบทางเดินหายใจที่สำคัญคือ ปอด ซึ่งมีหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนก๊าซออกซิเจนให้กับร่างกาย ทำให้ถุงลมในปอดเสื่อมสภาพไม่สามารถแลกเปลี่ยนก๊าซออกซิเจนได้ นอกจากนี้สารพิษยังทำให้ จมูก มีการเปลี่ยนแปลงไปจนไม่สามารถหายใจได้ ต้องหายใจทางปากซึ่งเป็นทางเดินหายใจสุดท้ายที่เหลืออยู่แทนเพื่อนำอากาศเข้าไปสู่ร่างกายด้วยความทุกข์ทรมาน ผู้ส่งสารจึงใช้จุดระวังด้านความกลัวมาใช้ ดังตัวอย่าง

เป่าบุหรี่

(กรมการแพทย์)

รวมถุงสุดท้าย

(กรมการแพทย์)

พาดหัวโปสเตอร์ทั้งสองตัวอย่างนี้ หากปรากฏอยู่ตามลำพังอาจจะสื่อความหมายได้ไม่ชัดเจน จำเป็นต้องอาศัยรูปภาพและส่วนที่เป็นข้อความเนื้อหาของโปสเตอร์มาประกอบ เพื่อขยายความทำให้ผู้รับสารเข้าใจได้ว่าบุหรี่ยาเสพติดมีผลร้ายต่อสุขภาพ เป็นผลให้ผู้สูดต้องสูญเสียอวัยวะที่สำคัญในระบบทางเดินหายใจไป คือปอดและจมูก เป็นการชี้จุดระวังที่มีน้ำหนัก น่าเชื่อถือเพราะ ถูกต้องตามหลักวิชาการทางการแพทย์ เพื่อเตือนให้กลุ่มเป้าหมาย คือผู้ที่กำลังสูบบุหรี่ ได้ลด ละ เลิกการสูบบุหรี่ก่อนที่จะสายเกินไป

2.3 การชี้ให้เห็นความปลอดภัยเมื่อเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ คือ การให้ข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ดี มีคุณภาพ ปลอดภัยต่อสุขภาพ โดยแนะนำให้ผู้รับสารสังเกตเครื่องหมายที่ได้รับการรับรองว่าได้มาตรฐานจากองค์กรที่รับผิดชอบ ดังตัวอย่าง

อย่ามองแค่ความใส ต้องมั่นใจว่ามีเครื่องหมาย อย.

(คณะกรรมการอาหารและยา)

จากตัวอย่างนี้ มีการใช้จุดเร้าใจผู้รับสารโดยการชี้ให้เห็นว่า การที่จะเลือกซื้อน้ำดื่ม เพื่อบริโภคนั้น ไม่ควรพิจารณาเพียงความใสของน้ำ เพราะความใสของน้ำไม่ใช่สิ่งที่จะบอกได้ว่าน้ำสะอาดและปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้บริโภค ควรตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของน้ำดื่มว่าได้รับการรับรองคุณภาพโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบมาตรฐานของน้ำดื่ม ด้วยการดูฉลากข้างขวด เพราะฉลากที่เรานั้นแสดงถึงการที่ผู้ผลิตได้รับการตรวจสอบขั้นตอนและวิธีการผลิตที่ได้มาตรฐาน จะทำให้ผู้บริโภคได้ดื่มน้ำที่สะอาดและปลอดภัยต่อสุขภาพ เป็นการโน้มน้าวใจโดยการให้ข้อมูลที่เป็นจริง น่าเชื่อถือ และตรวจสอบได้

ผลิตภัณฑ์จำพวกเครื่องสำอาง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมในกลุ่มสตรีที่รักสวยรักงาม จึงมีผู้ผลิตบางรายที่หวังผลทางการค้า ได้นำสารที่ห้ามใช้และเป็นอันตรายต่อสุขภาพมาเป็นส่วนผสม ดังนั้นกระทรวงสาธารณสุขจึงให้ความรู้ผ่านสื่อโปสเตอร์แก่กลุ่มเป้าหมายเพื่อกระตุ้นเตือนให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญของการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานปลอดภัยต่อสุขภาพ ดังตัวอย่าง

ที่เครื่องสำอางต้องดูฉลาก

(คณะกรรมการอาหารและยา)

จากพาดหัวโปสเตอร์ดังกล่าว ผู้ส่งสารได้ใช้จุดเร้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง โดยให้ผู้บริโภคสังเกตฉลากที่ติดอยู่ข้างผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับส่วนประกอบต่าง ๆ ของเครื่องสำอาง ว่าประกอบด้วยสารใดบ้าง มีสารที่เป็นอันตรายหรือไม่ สามารถจำแนกได้ว่าสารประกอบในเครื่องสำอางชนิดใดปลอดภัยต่อสุขภาพหรือไม่

2.4 การเน้นถึงความสำคัญของอาหารและยาที่มีต่อสุขภาพ คือ การให้ข้อมูลที่ตรงไปตรงมาเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของอาหารและยาที่มีต่อร่างกาย โดยการเลือกรับประทานอาหารแต่ละหมู่ให้ครบถ้วน เหมาะสมกับความต้องการของร่างกาย ดังตัวอย่างพาดหัวโปสเตอร์ ต่อไปนี้

กินพอดี สุขใจทั่วไทย

(กรมอนามัย)

จะเห็นได้ว่าจากพาดหัวโปสเตอร์ ที่ใช้จุดเร้าใจชี้แนะให้ผู้รับสารเห็นความสำคัญของการรับประทานอาหารที่พอเหมาะพอควรและเลือกรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ จะทำให้ร่างกายมีสุขภาพดี ไม่เจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากการขาดสารอาหารหรือการได้รับสารอาหารที่มากเกินไป

โภชนบัญญัติ 9 ประการ

(กรมอนามัย)

ในพาดหัวโปสเตอร์นี้ ผู้ส่งสารได้ใช้จุดเร้าใจเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย โดยในส่วนของเนื้อหาสารได้ขยายความว่า ควรเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าและเหมาะสมกับสภาพร่างกาย ไม่รับประทานมากเกินไป และควรหลีกเลี่ยงอาหารที่ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ หากปฏิบัติตามที่สารเสนอแนะจะทำให้สุขภาพดี ไม่เจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากการรับประทานอาหาร

หลักการช้ำยา

(คณะกรรมการอาหารและยา)

ข้อความเนื้กหาขยายพาดหัวโปสเตอร์นี้ ใช้จุดเร้าใจเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการช้ำยา เพื่อบ้ำบดรักษาโรคอย่างถูกต้อง โดยเสนอแนะข้อควรปฏิบัติว่า ต้องช้ำยาให้ถูกคน ถูกขนาด และถูกเวลา จึงจะทำให้ยาที่ใช้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบ้ำบดรักษา